

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра технологій виробництва молока та м'яса

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

тваринництва та водних
біоресурсів

Р.В. Кононенко

« 18 » 05 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри технологій
виробництва молока та м'яса

Протокол № 8 від 15 травня 2023р.

Завідувач кафедри

А.М. Угнівенко

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант програми

д.с.-г.н., професор кафедри технологій
у птахівництві, свинарстві та вівчарстві

Н.П. Прокопенко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

з дисципліни

Технологія виробництва молока та яловичини

Спеціальність	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Освітня програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Факультет	Тваринництва та водних біоресурсів.
Розробники	Костенко В.І. професор, доктор с.-г. наук; Угнівенко А.М. професор, доктор с.-г. наук; Носевич Д.К. доцент, кандидат с.-г. наук; Маценко М.І. доцент, кандидат с.-г. наук; Чумаченко І.П. доцент, кандидат с.-г. наук

Київ – 2023 р.

1. Вступ

Навчальна практика з технології виробництва молока та яловичини студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 204 – «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» проводиться на другому курсі після завершення четвертого семестру. Тривалість практики згідно навчального плану два тижні (20 годин практичних занять). Базами практики можуть бути молочно-товарні ферми навчально-дослідних господарств Національного університету біоресурсів і природокористування України, а також передові підприємства України і зарубіжжя, які спеціалізуються на виробництві молока та яловичини.

2. Мета і завдання практики

Метою навчальної практики є набуття студентами навичок роботи на підприємствах, що утримують велику рогату худобу та спеціалізуються на виробництві молока та яловичини.

Завдання навчальної практики з технології виробництва молока та яловичини:

1. Засвоїти принципи і правила машинного доїння корів;
2. Навчитись визначати ознаки м'ясної і молочної продуктивності великої рогатої худоби;
3. Отримати навички ведення виробничого і племінного обліку та проведення комплексного оцінювання тварин;
4. Набути навичок з моніторингу годівлі великої рогатої худоби;
5. Ознайомитись з особливостями утримання великої рогатої худоби різних статевих і вікових груп.

3. Бази практики

Основними базами навчальної практики з технології виробництва молока та яловичини є молочно-товарні ферми відокремлених підрозділів Національного університету біоресурсів і природокористування України та навчальні лабораторії кафедри технологій виробництва молока та м'яса, зокрема:

- ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція»;
- ВП НУБіП України НДГ «Ворзель»;
- ВП НУБіП України «Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка»;
- навчальна лабораторія «Технології виробництва продукції скотарства»;
- навчальна лабораторія «Якості м'яса»;
- навчальна лабораторія «Якості молока та молочних продуктів».

При підготовці фахівців за цільовим договором з сільськогосподарськими підприємствами, навчальна практика з технології виробництва молока та яловичини може проводитись на базі інших сільськогосподарських підприємств, якщо це передбачено договором.

4. Організація проведення практики

Керівниками навчальної практики з технології виробництва молока та яловичини є науково-педагогічні працівники кафедри технологій виробництва молока та м'яса.

Перед виїздом на практику студент повинен пройти медичний огляд і одержати допуск до роботи з тваринами та продуктами харчування.

Перед початком практики кожен студент проходить вступний загальний інструктаж та інструктаж на робочому місці з техніки безпеки при роботі з машинами і механізмами на фермі та обслуговуванні великої рогатої худоби, а також із правил охорони праці, протипожежної безпеки і внутрішнього розпорядку на фермі. Після проходження інструктажу кожен

студент розписується у відповідному журналі і отримує допуск до проходження практичних занять.

Навчальна практика проводиться протягом двох тижнів. Порядок проведення практичних занять згідно із завданнями практики визначається внутрішнім розпорядком бази практики. Проведенню практичних занять передують теоретичне заняття, на якому пояснюються принципи виконання робіт і наводиться їх наукове обґрунтування. Для отримання практичних навичок роботи на фермах студенти закріплюються за досвідченими працівниками і виконують практичні завдання спільно з ними під наглядом керівника.

За час навчальної практики з технології виробництва молока та яловичини студенти можуть працювати на посадах, які пов'язані з обслуговуванням тварин, машинним доїнням і обліком молока. Орієнтовний перелік посад наступний: оператор машинного доїння (дояр), обліковець, лаборант лабораторії якості молока, тваринник.

Після закінчення навчальної практики керівник перевіряє правильність виконання робіт студентами. За результатами перевірки практичних навичок і теоретичних знань студенти отримують залік.

5. Зміст практики

Тематичний план навчальної практики з технології виробництва молока та яловичини

День практики	Назва теми	Кількість годин
1	Принцип роботи та технічна характеристика доїльної установки. Виконання операцій машинного доїння та контроль за їх перебігом.	6
2	Проведення щоденного та періодичного догляду доїльного обладнання.	6
3	Проведення контрольного доїння.	6
4	Облік молока, визначення його якісних показників з використанням аналізаторів.	6
5	Оцінка молочної продуктивності корів та їх придатності до машинного доїння.	6
6	Визначення ознак м'ясної продуктивності, контроль росту молодняку.	6
7	Виробничий та племінний облік у господарстві.	6
8	Комплексне оцінювання великої рогатої худоби.	6
9	Моніторинг годівлі корів і молодняку.	6
10	Оцінювання умов утримання різних статевих і вікових груп худоби. Залік.	6
	Всього	60

5.1. Індивідуальні завдання

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань для студентів:

1. Провести машинне доїння групи корів;
2. Провести розбирання, складання доїльного апарата та підготувати його до доїння;
3. Відібрати проби молока під час контрольного доїння та визначити величину надою та хімічний склад молока;
4. Заповнити форми виробничого обліку за фактичними даними роботи ферми.
5. Провести оцінювання екстер'єру і придатності корів до машинного доїння.
6. Визначити живу масу і оцінити кондиції тварин.
7. Оцінити групу тварин за комплексом ознак.
8. Проаналізувати умови утримання і годівлі тварин на фермі

5.2. Методичні рекомендації

Засвоєння знань і навичок з технології виробництва молока та яловичини відбувається згідно з тематичним планом навчальної практики. Кожна тема в тематичному плані містить аудиторні (теоретичні заняття) і самостійну роботу (практичне виконання завдань необхідне для отримання навичок).

Під час аудиторних занять студентам викладаються теоретичні основи даної теми, діючі правила виконання робіт і вимоги до них згідно з нормативними документами, показуються приклади виконання окремих операцій.

Під час самостійної роботи студенти особисто виконують індивідуальні завдання згідно з тематичним планом під наглядом керівника і працівників ферми, за якими вони закріплені.

У навчальний час студент приймає участь у доїнні корів, догляді за худобою та допомагає технологам господарства виконувати їх обов'язки.

Після перевірки отриманих навичок, у не навчальний час, від може підмінити працівників господарства і самостійно виконувати окремі операції.

5.3. Матеріально-технічне забезпечення

Практика з технології виробництва молока та яловичини повинна проходити на молочно товарній фермі сільськогосподарських підприємств та в спеціалізованих лабораторіях. Для проходження практики необхідні наявність дійного стада корів, доїльної установки, доїльних апаратів, молочного відділення ферми, аналізаторів молока, вагів для худоби, бланків форм виробничого і племінного обліку.

5.4. Навчально-методичне забезпечення

1. Інструкція з бонітування великої рогатої худоби молочних і молочно-м'ясних порід; Інструкція з ведення племінного обліку в молочному і молочно-м'ясному скотарстві. - К: "ППНВ", 2004. - 76 с.
2. Костенко В.І. Технологія виробництва молока і яловичини: практикум. – К.: Агроосвіта, 2014. – 456 с.
3. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах. Затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 21 грудня 2007 року №929
4. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів в сільськогосподарських підприємствах. Затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 21 лютого 2008 р. № 73
5. Нормативно-правові акти з питань ідентифікації і реєстрації тварин. – К.: ТОВ “КТШ-Принт”, 2004. – 92 с.
6. Технологія виробництва молока та яловичини: підручник / В.І. Костенко. – К.: Ліра, 2018. – 672 с.

6. Форми і методи контролю та проведення підсумків практики

За результатами проходження практики з технології виробництва молока та яловичини студент складає залік. Для зарахування практики студент повинен бути присутнім на теоретичних заняттях, які передували самостійній практичній роботі, приймати участь у виконанні практичних робіт. Проведення заліку полягає у перевірці керівником практики правильності виконання студентом операцій машинного доїння корів згідно з переліком індивідуальних завдань.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (затверджено Вченою Радою НУБіП України 26.04.2023 р. протокол № 10).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	зараховано
82-89	
74-81	
64-73	
60-63	
35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка 90–100 балів виставляється студентові, який систематично працював протягом практики, показав під час заліку різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє вільно виконувати завдання, які передбачено програмою, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка 75–89 балів виставляється студентові, що виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, показав стійкий характер знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та доповнення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.

Оцінка 60–74 бали виставляється студентові, що виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки у відповідях на заліку і при виконанні завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом викладача.

Оцінка 1–59 балів виставляється студентові, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

Студент, який не виконав програму практики, отримав незадовільний відгук на базі практики і незадовільну оцінку при складанні заліку направляється на практику повторно.